

U skladu sa ovlašćenjem dato u članu 35, stav 1, tačka 1.1 i člana 24, stav 1 Zakona o Centralnoj banci Republike Kosova , Odbor Centralne banke , na sastanku održanom 24 februara 2012 usvojio:

Pravilnik o Kreditnom Registru

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Svrha

1. Centralna banka Republike Kosova (u daljem tekstu “Centralna banka”) održava i upravlja Kreditni Registar Kosova (u daljem tekstu “Kreditni registar”) da prikupljaju i distribuiraju kreditne informacije medju finansijskim institucijama u cilju poboljšanja kreditnog kvaliteta i performanse nadzorne funkcije Centralne banke.
2. Ovaj Pravilnik reguliše prikupljanje i korišćenje kreditnih informacija putem Kreditnog registra.

Član 2.

Delokrug

Ovaj Pravilnik se odnosi na finansijske institucije određene od strane Centralne banke da budu provajderi kredita , uključujući sve banke i mikrofinansijske institucije licencirane kao i nebankarske finansijske institucije i osiguravajuće kompanije licencirane da se bave sa posebnim kreditnim aktivnostima.

Član 3. Definicije

Termini upotrebljeni za svrhe ovog Pravilnika imaju sledeća značenja :

1. Termin "*kredit*" označava bilo koje pozajmljivanje ili direktnu ili indirektnu obavezu da se obezbedi novac u zamenu za pravo na povraćaj isplaćenog , a jos neotplaćenog iznosa kao i na plaćanje kamate ili ostalih troškova na takav iznos , svako produženje datuma vraćanja duga , bilo koju izdatu garanciju ili kreditno pismo, i svaku obavezu da se stekne pravo na plaćanje neke sume novca. Izraz "kredit" takodje obuhvata podizanje iz računa ili prekoračenja. Izraz "kredit" ne obuhvata medjubankarske kredite , kupovinu dužničkih hartija od vrednosti Vlade i kupovinu svih dužničkih hartija od vrednosti na sekundarnom tržištu.
2. Termin "*provajderi kredita*" označava svaku licenciranu banku, bilo mikrofinansijsku instituciju licenciranu , nebankarsku finansijsku instituciju za određenu kreditnu aktivnost, ili osiguravajuću kompaniju licenciranu na određene kreditne aktivnosti (izdavanje garancija).
3. Termin "*fizičko lice*" označava pojedinca.
4. Termin "*lični podaci*" označava bilo koju informaciju u vezi jednog fizičkog lica.
5. Termin "*osetljivi lični podaci*" označava bilo koju ličnu informaciju koje otkriva rasno ili etničko poreklo, političko ili filozofsko opredeljenje ,versku pripadnost, učlanjenje u sindikatu, zdravstveno stanje seksualno opredeljenje biometrične karakteristike krivičnog ili prekršajnog stanja.
6. Termin "*pravno lice*" označava svaku organizaciju, uključujući komercijalne organizacije , koja ima poseban pravni identitet i drugačiji od članova , vlasnika ili njenih deoničara.
7. Termin "*podacio o pravnom licu*" označava bilo koju informaciju koja se odnosi na pravno lice.
8. Termin "*kreditni izveštaj*" označava svaku pismenu ili elektronsku komunikaciju bilo koje informacije iz registra kredita koja se odnosi na stanje ili kreditnoj izloženosti fizičkog ili pravnog lica.
9. Termin "*zajmoprimaoc kredita*" označava fizičko ili pravno lice koji preduzima kreditnu obavezu.
10. Termin "*suuzimač kredita*" označava fizičko ili pravno lice koji preduzima kreditnu obavezu sa jednim fizičkim licem ili drugim pravnom licu.
11. Termin "*garant*" označava fizičko ili pravno lice koji preuzima zakonsku obavezu vraćanja kredita u slučaju neuspeha otplate kredita od primarnog dužnika.
12. Termin "*subjekat podataka*" označava fizičko ili pravno lice u u vezi kojih informacija o kreditnom registru je prikupljena i sastavljena u kreditnom izveštaju. Subjekt podataka takodje se naziva kao klijent - onaj koji je koristio usluge kredita ili je aplicirao za kredit, uključujući zajmoprimaoca ili suuzimače kredita , žirante i drugih povezanih lica.
13. Termin "*saglasnost*" označava izraz saglasnosti subjekta podataka na jasan , otpušten, specifičan način i informisan za pristup kreditnim izveštajima subjekta podataka u Kreditnom registru i slanje

informacija o kreditu subjekta podataka u Registru kredita.

14. Termin “*elektronski potpis*” znači definisani potpis kao što je u Zakonu o uslugama informacionog društva.

15. Termin “*negativna nformacija*” znači informacija u vezi zakašnjenja u otplati kredita od strane dužnika i bilo koji drugi oblik kršenja obaveza u vezi sa kreditom.

16. Termin “*pozitivna informacija*” znači informacija o blagovremenom vraćanju kredita od strane dužnika kao i bilo koji drugi oblik poštovanja obaveza u vezi sa kreditom.

17. Termin “*upustvo*” označava pismenu preporuku izdatu od strane Centralne banke koja ima opštu primenu i obavezujuća je u celini i direktno se primenjuje.

18. Termin “*kreditna izloženost*” označava *ukupni iznos izdati kredita za zajmoprimaoca*

POGLAVLJE II – PRIRODA KREDITNE INFORMACIJE

Član 4.

Priroda kreditne informacije

1. Kreditni registar radi kao centralizovani sistem za prikupljanje i širenje kreditnih informacija i kreditnih usluga.

2. Kreditni registar prikuplja i distribuira pozitivne i negativne informacije za subjekte podataka.

3. Kreditna informacija direktno se prijavljuje na Kreditnom registru od strane kreditnih provajdera . Provajderi kredita su odgovorni za tačnost i potpunost informacija prijavljenih na Kreditnom registru na osnovu ovog Pravilnika , i preuzimaju sve potrebne mere za ovu svrhu.

Centralna banka ne snosi odgovornost za način korišćenja i procenu kreditne informacije, čak i ako je netačna , nepotpuna ili odložena kao rezultat takvog izveštavanja od strane kreditnih provajdera

POGLAVLJE III – PRIKUPLJANJE KREDITNE INFORMACIJE

Član 5.

Dozvoljena i zabranjena kreditna informacija

1. *Dozvoljeno prikupljanje.* U skladu sa ovim Pravilnikom, za svaki kredit Kreditni registar može da prikupi i održava najmanje sledeće podatke:

a. Opšte podatke identifikacije , uključujući ime entiteta podataka , lični broj/ registracije, mesto rođenja/registracije i glavnu adresu stanovanja/operiranja;

b. Kreditni specifični podaci uključujući jedinstveni matični broj ,kreditni produkt, dozvoljeni iznos , relevantni datumi, preostali iznos (aktivan), istoriju vraćanja i odgovarajuće kolaterale,

c. Podaci kreditne klasifikacije kako je regulisano od strane Centralne banke; i

d. Javne podatke/evidencije/ utvrđene da budu relevantne od strane Centralne banke.

2. Zabranjeno prikupljanje Kreditnog registra ne može prikupljati ili prijaviti bilo koju od sledećih informacija subjekta podataka :

a. Osetljivi lični podaci; i

b. Podaci za vraćanje kredita posle pet godina od dana povratka, i podaci o kreditima otpisanih posle sedam godina od dana brisanja.

Član 6.

Izveštavanje o kreditnim informacijama

1. *Zahtevi za izveštavanje.* Svi provajderi kredita dužni su da prijave Kreditnom registru sve aplikacije za kredite i za izdate kredite za njihove klijente u skladu sa uslovima odgovarajućeg upustva izdate od strane Centralne banke.

2. *Standardi za izveštavanje.* Provajderi kredita će pružiti u Registru kredita informacije kredita koje su tačne , potpune i blagovremene.

a. Ako u bilo kom trenutku kreditni provajder utvrdi da date informacije nisu tačne , potpune, ili blagovremene, provajder kredita treba da preduzme sve razumne korake da osigura tačnu , potpunu i blagovremenu informaciju , i dostavlja ga Kreditnom registru.

b. Ako razumni koraci provajdera kredita ne mogu da proizvedu tačne , potpune i blagovremene informacije, provajder kredita mora odmah da obavesti Kreditni registar.

3. *Saglasnost.* Provajderi kredita treba da sadrže klauzolu o saglasnosti u svojim formularima za kredit i u njihovih kreditnih ugovora i dobiju pismeni i elektronski potpis klijenata, koji ovlašćuje podnošenje kreditne informacije u Kreditnom registru.

a. Provajderi kredita moraju preduzeti sve razumne korake kako bi osigurali da su subjekti podataka shvatili efekat davanja saglasnosti za pružanje informacija o njihovim kreditima u Kreditni registar.

b. Provajderi kredita ne bi trebalo da preduzmu mere kako bi svesno pokrili subjktu podataka svrhu saglasnosti ili zahtev za saglasnost.

POGLAVLJE IV –KORIŠĆENJE KREDITNIH INFORMACIJA

Član 7.

Pristup kreditnim izveštajima

1. *Subjektima kojima je dozvoljen pristup kreditnim izveštajima.* Sledeći subjekti mogu da imaju pristup kreditnim izveštajima iz Kreditnog registra:

- a. Provajderi kredita;
- b. Subjekti podataka, koji mogu da imaju pristup u njihovim kreditnim izveštajima;
- c. Centralna banka , u skladu sa ovim Pravilnikom i zakonima, , propisima ili drugim upustvima; i
- d. Drugi subjekti , koji su ovlašćeni po zakonu.

2. *Saglasnost.* Provajderi kredita su obavezni da pribave pismeni ili elektronski potpis od subjekta podataka pre nego što pristupe kreditnih izveštajima subjekta podataka u Kreditnom registru.

a. Provajderi kredita moraju preduzeti sve razumne korake kako bi osigurali da su subjekti podataka shvatili efekat davanja saglasnosti za kreditne provajdere za pristup u njihovom kreditnom izveštaju .

b. Provajderi kredita ne bi trebalo da preduzmu mere kako bi svesno pokrili nosiocu podataka svrhu saglasnosti ili zahtev o saglasnosti.

c. Saglasnost za pristup podacima kreditnog registra ne bi trebalo da se proširi izvan trajanja otplate /vraćanja / kredita ili servisiranja kredita, koji god je kraći, i biće ograničeno na ono sto je neophodno u cilju procene kreditnih rizika. Za potrebe kreditnog zahteva , saglasnost za pristup u kreditnim izveštajima subjektu podataka ne treba da se produži izvan datuma relevantne odluke od provajdera kredita.

Član 8.

Korišćenje kreditnih izveštaja

1. *Dozvoljena upotreba kreditnih izveštaja.* Subjektima kojima je dozvoljeno da imaju pristup kreditnim informacijama:

- a. će koristiti kreditne izveštaje samo za svrhu za koju su oni dobili a ne za bilo koju drugu svrhu; i
- b. neće distribuirati kreditne izveštaje trećim licima , osim ako to zahteva zakon ili nalog nadležnog suda.

2. *Obavezna upotreba kreditnih izveštaja.* Provajderi kredita su obavezni da pribave jedan kreditni izveštaj za svakog klijenta koji se obavezuje sa uslovima kredita, u sledećim okolnostima:

- a. Pre odobrenja /izdavanja/kredita

- b. Uz obnavljanje ili povećanje kredita ; i
- c. Sa promenama uslova kredita.

Član 9.
Razmena informacija kredita sa inostranstvom

Razmena kreditnih informacija sa jednu stranu zemlju /državu/ može biti u skladu sa važećim zakonima Republike Kosova, ako Centralna banka je potpisala memorandum razumevanja ili drugi sporazum za razmenu informacija sa odgovarajućim institucijama u inostranstvu.

POGLAVLJE V – PRAVA SUBJEKATA PODATAKA

Član 10.
Prava subjekata podataka

1. Subjekti podataka čuvaju svoje pravo na privatnost podataka u skladu sa zakonom.
2. Provajderi kredita i Centralna banka obezbediće rezime prava subjekata podataka na osnovu ovog Pravilnika , na zahtev subjekata podataka i uključenja u kreditnom izveštaju. Ovaj sažetak treba da sadrži najmanje jedan opis:
 - a. pravo fizičkog lica za dobijanje kreditnog izveštaja jedanput godišnje bez naknade i dodatne kreditne izveštaje u odnosu na određenu tarifu koju odredi Centralna banka , pravo pravnog lica za dobijanje kreditnih izveštaja nasuprot tarife koju je postavila Centralna banka;
 - b. Pravo subjekata podataka o osporavanju kreditne informacije;
 - c. Objašnjenje svih polja podataka sadržanih u kreditnom izveštaju; i
 - d. Pravo na privatnost podataka u skladu sa stavom 1 ovog člana.
3. Subjekti podataka će imati mogućnost da zahtevaju izveštaje kredita od odgovarajućih kreditnih provajdera ili od Centralne banke. Provajderi kredita će preduzeti sve neophodne mere da osiguraju da su oni u stanju da pravilno prime zahteve subjekata podataka za kreditne izveštaje. Provajderi kredita će izveštavati zahteve subjekta podataka za kreditne izveštaje Centralnoj banci u roku od tri radna dana od prijema takvog zahteva. Izveštaj kredita će biti obezbedjen za subjekte podataka podnosiocu zahteva ne više od pet radnih dana nakon prijema zahteva od strane Centralne banke.
4. Subjekti podataka imaju pravo da traže dopunu , ispravku ili brisanje svoje kreditne informacije
5. Centralna banka i kreditni provajderi će biti upoznati sa zahtevom subjekata podataka o dopuni , ispravki ili informaciji o otplati kredita.

a. Subjekat podataka mora prvo da pokuša da reši spor u vezi kreditne informacije sa relevantnim kreditnim provajderom podnoseći njemu zahtev.

i. Provajderi kredita će pregledati i odgovoriti na zahtev u roku od pet dana od dana prijema zahteva.

ii. Subjekat podataka će potvrditi uskladenost ili suprotnosti sa odgovorom kreditnih usluga

b. Ako rešenje u skladu sa tačkom 5.a. ovog člana je nezadovoljavajuće za subjekta podataka, kreditni provajder će obavestiti Centralnu banku za ovo. U ovom slučaju, subjekat podataka može takođe da obavesti Centralnu banku o zahtevu. Centralna banka će razmatrati slučaj i odgovoriće subjktu podataka u roku od deset dana nakon što je kontaktirao kreditnog provajdera ili prijema zahteva od strane subjekata podataka.

c. Ako subjekat podataka nije zadovoljan konačnom rešavanju tačka 5.b. ovog člana, subjekat podataka može da zatraži pomoć putem odgovarajućih pravnih mehanizama.

d. Centralna banka će održavati evidenciju o svim sporovima kreditnih informacija.

e. Ukoliko nije dat odgovor na zahtev, kreditni izveštaj mora imati zapis koji identifikuje informaciju o sporu i o istrazi u skladu sa uslovima nadležnog upustva izdata od strane Centralne banke.

7. Ovaj član ne eliminiše ili zamenjuje uslove za objavljivanje informacije subjekata podataka pod bilo kojim zakonom ili drugim pravilnikom.

POGLAVLJE VI - TARIFA

Član 11. Tarifa

1. Provajderi kredita će se zadužiti razumnim plaćanjem za učešće u Registar kredita, i za tražene kreditne izveštaje, u visini sa tarifama utvrdjenim od strane Centralne banke.

2. Centralna banka će naplatiti subjekte podataka sa razumnim naknadama za tražene kreditne izveštaje, osim kreditnog izveštaja koji se daje jedanput godišnje besplatno na zahtev fizičkih lica.

POGLAVLJE VII - KAZNE

Član 12. Kazne za nepoštovanje

1. Provajderi kredita koji se utvrde da krše ovaj Pravilnik će biti predmet administrativnih kazni kao što je navedeno u Zakonu o Centralnoj banci ili bilo kog drugog relevantnog zakona.
2. Povrede mogu rezultirati u administrativnim kaznama uključuju , ali nisu ograničene na: neprijavlivanje kreditnih informacija; odloženo za izveštavanje kreditne informacije; izveštavanje netačnih podataka na kredit; zloupotreba kreditnih izveštaja od provajdera kredita; i neovlašćeno otkrivanje poverljivih informacija kredita.
3. Kazne predviđene prema ovom članu neće sprečiti razvijanje građanskog ili krivičnog postupka prema važećem zakonu.

POGLAVLJE VIII – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 13.

Prelazne odredbe

Član 5.2 ovog Pravilnika o zabranjenom prikupljanju kreditnih informacija stupa na snagu godinu dana nakon stupanja ovog Pravilnika.

Tokom ovog jednogodišnjeg perioda, Centralna banka će preduzeti sve neophodne korake da identifikuje i obezbedi da sve zabranjene informacije budu potpuno uklonjene iz Kreditnog registra.

Član 14.

Publikacije

Centralna banka za statističke i istraživačke svrhe može da publikuje informacije održane u Registar kredita u celini ili delimično garantujući svoju anonimnost, bez ikakvog posebnog provajdera kredita ili pojedinih pozajmljivača.

Član 15.

Upustvo

Centralna banka će izdati naredbu da sprovede svoje obaveze u skladu sa ovim Pravilnikom.

Član 16. Ukidanje

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika , Pravilo XXVIII o Kreditnom izveštavanju će biti ukinut.

Član 17. Stupanje na snagu

Ovaj Pravilnik stupa na snagu 15 dana nakon usvajanja od strane Odbora Centralne banke.

Gazmend Luboteni

Predsednik Odbora Centralne banke